

«نشریه علمی-پژوهشی آموزش و ارزشیابی»

سال یازدهم - شماره ۴۴ - زمستان ۱۳۹۷

ص. ص. ۱۱۸-۱۰۳

پیش‌بینی سازگاری عاطفی و تحصیلی دانش‌آموزان بر اساس ابعاد کارکردی خانواده^۱

خلیل اسماعیل‌پور^{*۲}

اکرم فرزانه^۳

تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۹۶/۱۱/۲۳

تاریخ پذیرش نهایی مقاله: ۱۳۹۷/۰۹/۰۷

چکیده

هدف پژوهش حاضر، پیش‌بینی سازگاری عاطفی و سازگاری تحصیلی دانش‌آموزان دبیرستانی بر اساس ابعاد کارکردی خانواده بود. جامعه مورد مطالعه این پژوهش را کلیه دانش‌آموزان دختر و پسر دبیرستانی شهر تبریز تشکیل می‌داد که در سال تحصیلی ۱۳۹۶-۱۳۹۵ در مدارس دوره دوم متوسطه شهر تبریز مشغول به تحصیل بودند. بدین منظور نمونه‌ای به تعداد ۲۵۶ نفر از بین دانش‌آموزان دختر و پسر دوره دوم متوسطه با استفاده از روش نمونه‌گیری چندمرحله‌ای انتخاب شد. برای اندازه‌گیری متغیرهای مورد مطالعه از پرسشنامه سازگاری دانش‌آموزان دبیرستانی سینگ و سینها (AISS) و پرسشنامه ارزیابی انسجام و انعطاف‌پذیری خانواده اولسون (FACES-IV) استفاده شد. برای تجزیه و تحلیل آماری داده‌های پژوهش از روش‌های ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه استفاده شد. نتایج پژوهش نشان داد که انسجام خانوادگی می‌تواند به خوبی سازگاری عاطفی را پیش‌بینی کند، اما سازگاری آموزشی از طریق رضایت نوجوان از خانواده پیش‌بینی می‌شود. براساس یافته‌های این پژوهش، نقش متمایز ابعاد کارکردی خانواده در سازگاری عاطفی و سازگاری تحصیلی دانش‌آموزان مشخص شد. لذا ضروری است مشاوران خانواده و مشاوران مدارس در مشاوره با دانش‌آموزان و برای کمک به سازگاری تحصیلی و عاطفی آن‌ها به ابعاد کارکردی خانواده توجه داشته باشند.

واژگان کلیدی: سازگاری عاطفی، سازگاری تحصیلی، کارکرد خانواده، انسجام خانوادگی، انعطاف-پذیری خانواده

۱- این مقاله برگرفته از پایان‌نامه رشته مشاوره می‌باشد.

۲- دانشیار روانشناسی، گروه روانشناسی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران.

* نویسنده مسئول Esmailpour@tabrizu.ac.ir

۳- کارشناس ارشد رشته مشاوره.

Prediction of Emotional and Educational Adjustment of Students Based on Family Functioning Dimensions

Khalil Esmaeilpour
Akram Farzaneh

Data of receipt: 2018.02.12
Data of acceptance: 2018.11.28

Abstract

The aim of this study was to predict emotional adjustment and educational adjustment of high school students based on the dimensions of family functioning. The population of this study included all the male and female high school students of Tabriz city in academic year 2016 – 2017. To do so, a sample consists of 256 high school students was selected through multi-stage sampling method. To data gathering, Olson Family Adaptability and Cohesion Evaluation Scale (FACES - IV), and *Sinha and Singh* Adjustment Inventory of High School Students (AISS) were used. The data were analyzed by Pearson correlation coefficient and multiple regression analysis methods. The results of the research showed that family cohesion could well predict emotional adjustment of high school students. However, educational adjustment predicted by their satisfaction about the family. According to the results of this study, distinct roles of family functioning dimensions was confirmed in the prediction of students' educational adjustment and their emotional adjustment. Therefore, it is necessary that family counselors and school counselors take into account relevant dimensions of family functioning in their works with students and helping students' educational adjustment and emotional adjustment.

Keywords: Emotional adjustment, Educational adjustment, Family functioning, Family adaptability, Family cohesion

مقدمه

دوره نوجوانی مهم‌ترین دوره رشدی، و حساس‌ترین و بحرانی‌ترین دوره رشد انسان است؛ نوجوانان به خاطر تغییرات سریع جسمانی، اجتماعی، هیجانی و شناختی با چالش‌های زیادی روبه‌رو هستند. در این دوره فرد به بلوغ می‌رسد، و دنبال هویت‌یابی و استقلال، و انتخاب رشته تحصیلی و نگران شغل آینده خویش است. به دلیل این تغییرات و اتفاقات مهم این دوران، نوجوانان دارای وضعیت روانی باثباتی نیستند؛ در این دوره است که معمولاً بیشترین مشکلات رفتاری برای نوجوانان به‌وجود می‌آید. مشکلات رفتاری و هیجانی نوجوانان از یک سو و فشارهای محیطی (والدین، مدرسه و ...) از سوی دیگر منجر به مشکلات سازگاری آنان در حوزه‌های مختلف می‌گردد (خدایاری فرد، ۱۳۹۵). در سطح اجتماعی نیز شاخص‌های سوء‌مصرف مواد، رفتارهای پرخطر جنسی، بزهکاری‌ها، آمارهای خودکشی و عملکرد ضعیف در مدرسه بیانگر این است که تعداد زیادی از نوجوانان دارای مشکلات سازگاری شدیدی هستند (وایزبرگ و گرین‌برگ، ۱۹۹۸).

ناسازگاری نوجوانان از مسائل مهم خانواده‌ها و مدارس، و از جمله پدیده‌هایی است که در عصر حاضر، نمود بیشتری پیدا کرده است. تحقیقات (میرزایی، ۱۳۹۰) نیز تأیید کرده‌اند که علل رفتار سازش نیافته را باید در عوامل آموزشی و خانوادگی جستجو کرد. نتایج این‌گونه تحقیقات (یوسیلانی، حبیبی و سلیمانی، ۱۳۹۱؛ تجلی و اردلان، ۱۳۸۹؛ امان‌الهی فرد، عطاری، و خجسته مهر، ۱۳۸۸) بیانگر تأثیر و ارتباط عملکرد خانواده با سازگاری دانش‌آموزان است. نظام حاکم بر روابط اعضای خانواده و روابط خانوادگی مثبت به عنوان یکی از عوامل مؤثر بر نحوه سازگاری فرد در سنین مختلف (چو، ۲۰۰۰)، به‌ویژه سازگاری نوجوانان (آلام، ۲۰۱۷) و عامل محافظت‌کننده آن‌ها در برابر بعضی رفتارها است که سلامتی فرد را به خطر می‌اندازند (چن، برودی و میلر، ۲۰۱۷). یافته‌های مطالعات طولی (برانج، هال، فرینجس و میوس، ۲۰۱۰) نیز نقش کیفیت پایین روابط والدین را در افسردگی فرزندان نشان داده است. طبق نتایج تحقیقات (کاگان، اسنیدمن و آرکاس، ۱۹۹۲) در خانواده‌هایی که در آن‌ها تعاملات و روابط عاطفی و فعالیت‌های اجتماعی کمتری وجود دارد، سازگاری عاطفی، اجتماعی و آموزشی فرزندان پایین‌تر است. همچنین رابطه جو عاطفی خانواده با پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان نشان داده شده است (برای مثال، داس‌گوپتا و ساین، ۲۰۱۵؛ نیلینگ، ۲۰۱۰؛ باسکو، دیویس، استورگ-اپل و کامینگز، ۲۰۰۹؛

1- Weissberg & Greenberg

2- Chou

3- Alam

4- Chen, Brody & Miller

5- Branje, Hale, Frijns, Meeus

6- Kagan, Snidman & Arcus

7- Dasgupta & Sain

8- Nailing

9- Bascoe, Davies Sturge-Apple, & Cummings

ریچموند و استوکر^۱، ۲۰۰۶؛ پالوک و لمبورن^۲، ۲۰۰۶؛ محبی نورالدین‌وند، مشتاقی و شهبازی، (۱۳۹۰). طبق نتایج تحقیقات، کارکرد خانواده سهم زیادی در پیش‌بینی سلامت روانی فرزندان دارد (اکویهوا^۳، ۲۰۱۰). در این تحقیقات رابطه کارکرد خانواده با بهزیستی روان‌شناختی (اخباراتی و بشردوست، ۲۰۱۶) و رابطه بین سطوح پایین کارکرد خانواده با عدم ارضای نیازهای روان‌شناختی فرزندان (رحیمی‌نژاد و پاک‌نژاد، ۱۳۹۳) تأیید شده است.

از جمله نظریه‌پردازان حوزه خانواده که با دید سیستمی به بررسی کارکرد خانواده پرداخت، اولسون^۴ (۱۹۹۹) است. اولسون با بیان مدل سیرکمپلکس^۵ (مدل حلقوی ترکیبی) تغییرات تحولی خانواده و همچنین تغییرات مربوط به واکنش خانواده در برابر شرایط استرس‌زا را بررسی می‌کند. در این مدل دو بعد اساسی کارکرد خانواده با عنوان انسجام^۶ و انعطاف‌پذیری^۷ مشخص شده است. اولسون همچنین یک بعد مکمل و کمکی به نام ارتباطات توصیف کرد که به عنوان توانایی برقراری ارتباط به شیوه مثبت در سیستم خانواده درک شده است. یک بعد مکمل مهم دیگر در این مدل، رضایت از خانواده است (اولسون، ۲۰۱۱). مراد از انسجام خانواده احساس همبستگی، پیوند و تعهد عاطفی اعضای یک خانواده نسبت به یکدیگر است (اولسون، ۱۹۹۹). لینگرن^۸ (۲۰۰۳) دو کیفیت مربوط به انسجام در خانواده را مشتمل بر تعهد و وقت‌گذراندن با هم می‌داند. منظور از تعهد، میل به صرف وقت و انرژی در فعالیت‌های خانواده و همچنین ممانعت از تأثیر منفی عواملی چون مسائل شغلی در آن و منظور از وقت‌گذشتن، با هم بودن اعضای خانواده است. خانواده‌هایی که در این زمینه قوی هستند به طور مرتب برنامه‌ها و زمان‌هایی برای فعالیت‌های گروهی در نظر می‌گیرند. در مدل حلقوی ترکیبی اولسون انعطاف‌پذیری به صورت مقدار تغییراتی که در نقش‌ها، قوانین، کنترل و انضباط خانواده وجود دارد، تعریف شده است. در خانواده‌های انعطاف‌پذیر، رهبری و مدیریت خانواده به صورت دموکراتیک است و کمتر حالت استبدادی به خود می‌گیرد و اعضای جوان‌تر خانواده نیز در تصمیم‌گیری‌ها مشارکت داده می‌شوند (اولسون، ۱۹۹۹).

محققان انسجام خانواده را به عنوان یکی از مهم‌ترین کارکردهای خانواده، و از عوامل مؤثر در آموزش و پرورش فرزندان می‌دانند (کاشاهو، کاراج و کاراج^۹، ۲۰۱۷). همبستگی خانوادگی (انسجام) تأثیر به‌سزایی در کاهش بروز مشکلات عاطفی و رفتاری نوجوانان و افزایش میزان سازگاری آنان (جانسون، لاووی و ماهونی^{۱۰}، ۲۰۰۱)، همچنین کاهش مشکلات درونی‌شده در فرزندان دارد (لوسیا و برسلاو^{۱۱}

-
- 1- Richmond & Stocker
 - 2- Pallock & Lamborn
 - 3- Equihua
 - 4- Olson
 - 5- Circumplex Model
 - 6- Cohesion
 - 7- Flexibility
 - 8- Lingren
 - 9- Kashahu, Karaj & Karaj
 - 10- Johnson, LaVoie & Mahoney
 - 11- Lucia & Breslau

(۲۰۰۶). واقلا^۱ (۲۰۱۵) در تحقیق خود نشان داد که بین دانش‌آموزان دختر نوجوان دارای خانواده منسجم و خانواده گسسته از نظر سازگاری عاطفی تفاوت معنی‌داری وجود دارد. اما از نظر سازگاری تحصیلی تفاوت معنی‌داری مشاهده نشد. اما پژوهش احقر (۱۳۹۰) بر روی دانش‌آموزان دبیرستانی نشان داد که سازگاری عاطفی، اجتماعی و آموزشی دانش‌آموزانی که از ساخت خانواده‌گی سالم برخوردارند، به طور معنی‌داری بالاتر از دانش‌آموزانی است که در خانواده فروپاشیده زندگی می‌کنند. رابطه انسجام (و گسستگی) خانواده با سازگاری عاطفی، و تحصیلی نوجوانان در تحقیق آلام (۲۰۱۷) و رابطه انسجام خانواده، پذیرش و مراقبت با سازگاری عاطفی، اجتماعی و تحصیلی در تحقیق دیشیخا و بانوت^۲ (۲۰۱۱) نشان داده شده است. بنابراین همان‌طور که ملاحظه می‌شود، برخی تحقیقات رابطه معنی‌داری بین انسجام خانواده با برخی از ابعاد سازگاری نشان نداده‌اند. اما به طور کلی نشان داده شده است که فرزندان خانواده‌های منسجم از قدرت حل مسئله (اسمیت، پرینز، دumas و لاگلین^۳، ۲۰۰۱)، انطباق، سازگاری و عزت نفس (کاشول^۴، ۱۹۹۵) بالایی برخوردارند و همچنین فرزندان خانواده‌های انعطاف‌پذیر از حس استقلال، خودکارآمدی، عزت نفس، قدرت انطباق، سازگاری و رفتار نوع‌دوستانه مناسبی برخوردارند. آن‌ها قادرند به دیگران اعتماد کنند و به قدرت خود نیز اعتماد بیشتری دارند (پلگ-پاپکو و دار^۵، ۲۰۰۱).

همان‌طور که ملاحظه می‌شود در تحقیقات قبلی عمدتاً کارکردهای خانواده به عنوان یک سازه کلی در نظر گرفته شده و از مدل اولسون نیز استفاده نشده است. بیشتر این تحقیقات مؤلفه‌های سازگاری را بررسی نکرده‌اند، یا اینکه در مورد برخی مؤلفه‌های سازگاری نتایج غیرمعنی‌دار به دست آمده است. همچنین از آنجا که بخش عظیمی از جمعیت ایران را جوانان و نوجوانان تشکیل می‌دهد و این قشر با ناسازگاری و مشکلات بیشتری دست به گریبان هستند و با عنایت به نقش حمایتی غیرقابل انکار خانواده در حل مشکلات نوجوانان و جوانان، به نظر می‌رسد توجه به مدل جامع اولسون می‌تواند در روشن‌تر کردن مسائل مربوط به سازگاری نوجوانان مؤثرتر باشد. لذا سؤالات اصلی پژوهش حاضر عبارتند از اینکه ابعاد کارکردی خانواده تا چه حد می‌توانند سازگاری تحصیلی دانش‌آموزان را پیش‌بینی کنند؟ و ابعاد کارکردی خانواده تا چه حد می‌توانند سازگاری عاطفی دانش‌آموزان را پیش‌بینی کنند؟

روش‌شناسی پژوهش

این پژوهش از نوع تحقیقات توصیفی-همبستگی است. جامعه آماری این پژوهش را کلیه دانش‌آموزان دختر و پسر دبیرستانی شهر تبریز تشکیل می‌داد که در سال تحصیلی ۹۶-۱۳۹۵ مشغول تحصیل بودند. نمونه پژوهش به شیوه چندمرحله‌ای انتخاب شد. بدین ترتیب که از بین نواحی آموزش و پرورش شهر

1- Vaghela

2- Deepshikha & Bhanot

3- Smith, Prinz, Dumas & Laughlin

4- Kashwell

5- Peleg-Popko & Dar

تبریز، ناحیه ۳ و ۴ انتخاب شده و از بین دانش‌آموزان مدارس متوسطه این نواحی تعداد ۲۵۶ نفر (۱۳۱ دختر و ۱۲۵ پسر) در این مطالعه شرکت داشتند. در این پژوهش برای جمع‌آوری اطلاعات از پرسشنامه سازگاری دانش‌آموزان دبیرستانی^۱ (AISS) سینه‌ها و سینگ^۲ و مقیاس ارزیابی انسجام و انعطاف‌پذیری خانواده^۳ (FACES-IV) اولسون استفاده شد.

پرسش‌نامه سازگاری دانش‌آموزان دبیرستانی سینه‌ها و سینگ (۱۹۹۳) برای جداسازی دانش‌آموزان دبیرستانی (۱۴ تا ۱۸ سال) با سازگاری خوب از دانش‌آموزان با سازگاری ضعیف در سه حوزه سازگاری عاطفی، اجتماعی و آموزشی تدوین شده است. این پرسشنامه دارای ۶۰ سوال (هر حوزه شامل ۲۰ سؤال) است؛ در این تحقیق از خرده‌مقیاس‌های سازگاری عاطفی و آموزشی استفاده شده است. در نمره‌گذاری پرسشنامه، برای پاسخ‌هایی که نشانگر سازگاری است نمره صفر، و در غیر این صورت نمره یک منظور می‌گردد؛ کسب نمره پایین نشانگر سازگاری بهتر است. این ابزار از اعتبار و پایایی خوبی برخوردار است. سازندگان پرسشنامه ضریب پایایی آن را به روش دونیمه کردن برای کل پرسشنامه ۰/۹۵ و برای مقیاس عاطفی و آموزشی به ترتیب، ۰/۹۴ و ۰/۹۶ گزارش کرده‌اند. در پژوهش حمید، ویسی و سجادی (۱۳۹۲) ضرایب پایایی با استفاده از روش کودر ریچاردسون و دونیمه کردن برای کل پرسشنامه به ترتیب ۰/۸۱ و ۰/۷۰، برای مقیاس عاطفی ۰/۶۶ و ۰/۶۴ و برای مقیاس آموزشی ۰/۶۷ و ۰/۵۸ محاسبه گردید.

پرسشنامه ارزیابی انسجام و انعطاف‌پذیری خانواده اولسون (۲۰۱۱) چهارمین نسخه ارزیابی خودگزارشی خانواده براساس مدل سیرکمپلکس (مدل حلقوی ترکیبی) درباره سیستم خانواده و ازدواج است که به ارزیابی ابعاد انسجام و انعطاف‌پذیری، ارتباطات خانواده و رضایت خانواده می‌پردازد. اولسون در FACES-IV تغییراتی اعمال کرده است طوری که در مجموع، این پرسشنامه جامع‌تر و متمایز از نسخه‌های قبلی شده است. بیش از ۱۲۰۰ مقاله منتشر شده و پایان‌نامه با استفاده از یکی از نسخه‌های این پرسشنامه و یا به کمک این مدل نوشته شده است (کونسکی^۴، ۲۰۰۱). این پرسشنامه شامل شش مقیاس فرعی (دو مقیاس متعادل و چهار مقیاس نامتعادل) برای ارزیابی انسجام و انعطاف‌پذیری خانواده (۴۲ سوال) و دو مقیاس اضافی برای ارزیابی ارتباطات خانواده و رضایت خانواده (هر کدام شامل ۱۰ سوال) است. مقیاس ارتباطات مهمترین در نظام خانواده را نشان می‌دهد. مقیاس رضایت نیز رضایت اعضای خانواده را با توجه به این سه بعد ارزیابی می‌کند. این پرسشنامه از قابلیت اطمینان و اعتبار بسیار خوبی برخوردار است (اولسون، ۲۰۱۱).

1- Adjustment Inventory of High School Students

2- Sinha and Singh

3- Family Adaptability and Cohesion Evaluation Scales

4- Kouneski

یافته‌ها

ابتدا آماره‌های توصیفی گروه نمونه و ضرایب همبستگی متغیرهای مورد مطالعه ذکر می‌شود (جدول ۱). سپس برای دستیابی به هدف مطالعه، داده‌ها از طریق همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه مورد تحلیل قرار می‌گیرد.

جدول ۱. شاخص‌های توصیفی مربوط به سازگاری تحصیلی و عاطفی و ابعاد کارکردی خانواده

Table 1

Descriptive statistics and correlation matrix of emotional and educational adjustment, and components of family functioning

متغیرها Variables	میانگین M	انحراف استاندارد SD	سازگاری تحصیلی Edu.	سازگاری عاطفی Emo.	انسجام Coh.	انعطاف پذیری Flex.	ارتباط Commu.	رضایت خانوادگی Satis.
سازگاری تحصیلی Educational adj.	11.17	2.55	1					
سازگاری عاطفی Emotional adj.	7.04	3.62	.204**	1				
انسجام Cohesion	3/84	0/77	-.179**	-.400**	1			
انعطاف‌پذیری Flexibility	3/66	0/78	-.177**	-.360**	.772**	1		
ارتباط Communication	3/62	0/88	-.166**	-.289**	.736**	.709**	1	
رضایت خانوادگی Fam. satisfaction	3/67	0/82	-.291**	-.342**	.681**	.681**	.767**	1

** p < .001

همان‌گونه که در جدول ۱ مشاهده می‌شود بین انسجام و انعطاف‌پذیری خانواده، ارتباط و رضایت خانوادگی با نمره سازگاری تحصیلی و سازگاری عاطفی رابطه معنی‌دار وجود دارد. به عبارت دیگر، هر چقدر انسجام و انعطاف‌پذیری خانواده، ارتباط و رضایت خانوادگی بالاتر باشد، سازگاری تحصیلی و عاطفی دانش‌آموزان دبیرستانی بالاتر خواهد بود.

جدول ۲. نتایج تحلیل رگرسیون پیش‌بینی سازگاری عاطفی و تحصیلی از روی مؤلفه‌های کارکرد خانواده

Table 2

Results of regression analyses of predicting emotional and educational adjustment from components of family functioning

متغیرها variables	همبستگی چندگانه R	مجذور R ²	خطای استاندارد برآورد Std. Error of Estimate	آزمون F F test	معنی‌داری Sig.	شاخص دوربین-واتسون Durbin-Watson statistic
سازگاری تحصیلی Educational adj.	.305	.093	2.45	6.65	< .0001	1.80
سازگاری عاطفی Emotional adj.	.422	0.178	3.30	14.12	< .0001	1.63

برای بررسی نقش مؤلفه‌های انسجام، انعطاف‌پذیری، ارتباط و رضایت خانوادگی در سازگاری تحصیلی و عاطفی از رگرسیون چندگانه استفاده شده است. نتایج (جدول 2) نشان داد که مدل رگرسیون چندگانه برای سازگاری عاطفی معنی‌دار بوده ($F=14/12$; $P<0/001$) و مؤلفه‌های مربوط به انسجام، انعطاف‌پذیری، رضایت و رابطه در مجموع توانستند 17/8 درصد واریانس سازگاری عاطفی را تبیین کنند ($R^2=0/178$). لازم به ذکر است شاخص دوربین واتسون برابر 1/63 بود و فرض استقلال باقی‌ماندها پذیرفته می‌شود. همچنین نتایج (جدول 2) نشان داد که مدل رگرسیون چندگانه برای سازگاری تحصیلی نیز معنی‌دار بوده ($F=6/65$; $P<0/001$) و مؤلفه‌های مربوط به انسجام، انعطاف‌پذیری، ارتباط و رضایت خانوادگی در مجموع توانستند 9/3 درصد واریانس سازگاری تحصیلی را تبیین کنند ($R^2=0/093$). لازم به ذکر است شاخص دوربین واتسون برابر 1/80 بود و فرض استقلال باقی‌ماندها پذیرفته می‌شود. همانطور که جدول 3 و 4 نشان می‌دهد شاخص‌های چندمخطی Tolerance در هیچ یک از موارد کمتر از 0/1 و VIF بزرگ‌تر از 10 نیست و احتمال چندمخطی وجود ندارد و می‌توان از رگرسیون چندگانه استفاده کرد.

جدول 3- ضرایب رگرسیون پیش‌بینی سازگاری عاطفی از روی مؤلفه‌های کارکرد خانوادگی

Table 3
Regression coefficient of predicting emotional adjustment from components of family functioning

شاخص‌های چندم- خطی Collinearity Statistics	معنی‌داری Sig.	آزمون t test	ضرایب استاندارد		متغیر پیش‌بین Predictors
			Unstandardized Coefficients Beta	Unstandardized Coefficients Std. Error B	
VIF					مقدار ثابت Constant
Tolerance	.000	13.75		1.09	15.02
	3.063	.326	-3.099	.460	-1.42
	2.881	.347	-1.167	.441	-.515
	3.172	.315	1.438	.411	.592
	2.725	.367	-1.826	.409	-.746

ضرایب رگرسیون مربوط به متغیرهای پیش‌بین (جدول 3) نشان می‌دهد که انسجام خانوادگی با ضریب بتای 0/305- نقش منفی در سازگاری عاطفی دانش‌آموزان دارد. سایر ابعاد نقش معنی‌داری در پیش‌بینی سازگاری عاطفی ندارند.

جدول ۴- ضرایب رگرسیون پیش‌بینی سازگاری آموزشی از روی مؤلفه‌های کارکرد خانواده

Table 4

Regression coefficient of predicting educational adjustment from components of family functioning

شاخص‌های چندهم‌خطی Collinearity Statistics		معنی‌داری Sig.	آزمون t test	ضرایب استاندارد	ضرایب غیراستاندارد		متغیر پیش‌بین Predictors
VIF	Tolerance			Unstandardized Coefficients Beta	Unstandardized Coefficients Std. Error	B	
		.000	17.71		.810	14.357	مقدار ثابت Constant
3.063	.326	.812	-.238	-.025	.342	-.081	انسجام Cohesion
2.881	.347	.991	.011	.001	.327	.004	انعطاف‌پذیری Flexibility
3.172	.315	.154	1.431	.150	.305	.437	ارتباط Communication
2.725	.367	.000	-4.00	-.391	.303	-1.215	رضایت خانوادگی Fam. Satisfaction

همچنین ضرایب رگرسیون مربوط به متغیرهای پیش‌بین (جدول ۴) نشان می‌دهد که رضایت با ضریب بتای ۰/۳۹۱- نقش منفی در سازگاری آموزشی دانش‌آموزان دارد. سایر ابعاد نقش معنی‌داری در پیش‌بینی سازگاری آموزشی ندارند.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف از پژوهش حاضر پیش‌بینی سازگاری عاطفی و تحصیلی دانش‌آموزان بر اساس ابعاد کارکردی خانواده بود. نتایج نشان داد که انسجام خانوادگی می‌تواند به خوبی سازگاری عاطفی نوجوانان را پیش‌بینی کند. نتیجه تحقیق حاضر با نتایج پژوهش‌های خارجی (آلام، ۲۰۱۷؛ واقلا، ۲۰۱۵؛ شارما، ۲۰۱۵؛ دیپشیخا و بانوت، ۲۰۱۱؛ برانج و همکاران، ۲۰۱۰؛ و هرمن، استرندر و توکر^۱، ۲۰۰۷؛ لوسیا و برسلو، ۲۰۰۶؛ ریچموند و استوکر، ۲۰۰۶؛ جانسون و همکاران، ۲۰۰۱) و نتایج پژوهش‌های داخلی (اخباراتی و بشردوست، ۲۰۱۶؛ رحیمی‌نژاد و پاک‌نژاد، ۱۳۹۳؛ درت‌التاج تهرانی، حسینیان و فراهتی، ۱۳۹۲؛ سامانی و رضویه، ۱۳۸۶) که مفاهیم مشابه انسجام (از جمله جو عاطفی یا عملکرد کلی خانواده) را بررسی کرده‌اند، همسو است.

در تبیین یافته فوق می‌توان گفت که روابط حاکم بر خانواده‌های منسجم و از آن جمله نزدیکی و پیوند عاطفی باعث سازگاری فرزندان می‌شود. در واقع فرزندان خانواده‌های منسجم این احساس را پیدا می‌کنند که مورد پذیرش والدین هستند و والدین نسبت به خواسته‌های آن‌ها حساس و مسئول هستند. نتیجه این امر، ایجاد احساس آرامش در فرزندان و کاهش ناراحتی‌های عاطفی آن‌ها خواهد بود (لوسیا و برسلو، ۲۰۰۶؛ ویکتور، برنات، برنستین و لاین^۳، ۲۰۰۷)؛ به عنوان مثال، نتیجه تحقیق هرمن و همکاران

1- Sharma

2- Herman, Ostrander & Tucker

3- Victor, Bernat, Bernstein & layne

(۲۰۰۷) مؤید این است که انسجام خانواده و روابط حمایتی بین اعضا، با سازگاری روانی نوجوانان و افسردگی کمتر آنان رابطه دارد. فرزندان این خانواده‌ها ویژگی‌هایی نظیر رفتارهای سازگارانه، روابط مؤثر، افزایش عزت نفس و کاهش اضطراب، استرس و ناامیدی دارند (زارع و سامانی، ۱۳۸۷). با توجه به تعهد و پیوند عاطفی میان اعضای خانواده‌های منسجم، اعضای خانواده نسبت به ارزش‌ها و علایق یکدیگر حساس هستند و برای یکدیگر وقت و انرژی صرف می‌کنند. فرزندان که در خانواده‌های منسجم پرورش می‌یابند، عواطف و گرمی روابط، عشق و علاقه به یکدیگر، و احساس مسئولیت و تعهد در برابر یکدیگر را تجربه می‌کنند. در این خانواده‌ها نوجوانان می‌توانند احساسات، نگرانی‌ها، دغدغه‌ها و دل‌مشغولی‌های خود را آزادانه و بدون احساس ترس یا طرد شدن با والدین در میان بگذارند. در این خانواده‌ها، نوعی امنیت روانی پدید می‌آید که می‌تواند مهم‌ترین علت ایجاد سازگاری نوجوانان با تغییرات باشد. در واقع جو عاطفی خانوادگی گرم و پذیرنده همچون سپری فرد را در مقابل آسیب‌های روانی از قبیل اضطراب، افسردگی و مشکلات رفتاری محافظت می‌کند. همان‌طور که تحقیق سامانی و رضویه (۱۳۸۶) نیز نشان داده است، همبستگی خانواده (انسجام) می‌تواند با میانجی‌گری استقلال عاطفی در سازگاری عاطفی دانش‌آموزان نوجوان نقش داشته باشد. به عبارت دیگر، خانواده و والدین از عوامل مهمی هستند که می‌توانند به نوجوانان کمک کنند تا آن‌ها از عهده‌ی آنچه که لازمه‌ی مستقل شدن است، برآیند و به فرد بزرگسال متکی به خود تبدیل شوند. زمانی که والدین پذیرش، محبت، اعتماد و کنترل مناسبی از خود نشان دهند، نوجوانان مشکلات کمتری خواهند داشت (بشارتی‌پور، ۱۳۸۹).

همچنین نتایج این پژوهش نشان داد که رضایت نوجوانان از خانواده، سازگاری آموزشی آن‌ها را پیش‌بینی می‌کند. این یافته را می‌توان تا حدی با نتیجه تحقیق شارما (۲۰۱۵) همسو دانست. در تحقیق شارما رضایت خانوادگی، عامل تفاوت معنی‌دار بین سازگاری عاطفی دانش‌آموزان خانواده‌های منسجم و آشفته نشان داده شده است. سازگاری آموزشی شامل داشتن روابط مناسب با معلم، نگرش مطلوب دانش‌آموزان نسبت به مدرسه، عقاید آنان نسبت به اهمیت مدرسه در موفقیت آینده، احساس غرور از انجام موفقیت‌آمیز تکالیف و معدل نمرات درسی است (پالوک و لمبورن، ۲۰۰۶). در تحقیقات قبلی رابطه سازگاری تحصیلی فرزندان (پارسا، احمدپناه، پارسا و قلعه‌ایها، ۱۳۹۳) و کاهش استرس تحصیلی (مولیادی، رهاوردجو و باسوقی، ۲۰۱۶) با کیفیت ارتباطات بین والدین و فرزندان نشان داده شده است. به عقیده لنت، تاویرا، شو و سینگلی^۲ (۲۰۰۹) حمایت‌های محیطی پیش‌بینی کننده سازگاری تحصیلی است. بهترین منبع حمایت محیطی برای نوجوان، خانواده و روابط حاکم بر آن است. چنانچه والدین در فعالیت‌های تحصیلی فرزندان خود بیشتر نقش داشته باشند، میزان سازگاری تحصیلی فرزندانشان افزایش می‌یابد (کوپرمینک، دارنل و آلوارز-جیمینز^۳، ۲۰۰۸). پذیرش و حمایت خانواده در کنار کنترل مطلوب

1- Mulyadi, Rahardjo & Basuki

2- Lent, Taveira, Sheu & Singley

3- Kuperminc, Darnell & Alvarez-Jimenez

رفتار فرزندان در سازگاری تحصیلی آن‌ها نقش دارد (پالوک و لمبورن، ۲۰۰۹). همچنین انتظارات واقع‌بینانه والدین از پیشرفت نوجوانان، با کاهش مشکلات رفتاری آن‌ها در مدرسه رابطه دارد (تیلور و لویز، ۲۰۰۵). به عبارت دیگر، نوجوانانی که از جانب خانواده به خوبی حمایت می‌شوند، در مدرسه نیز قواعد و مقررات آموزشی را رعایت کرده و رفتارهای انضباطی مطلوب‌تری دارند. در واقع وقتی والدین توجه، همدلی و حمایت بیشتری به فرزندان خودشان نشان می‌دهند، اعتماد به نفس فرزندان افزایش می‌یابد (پارکر و بنسون، ۲۰۰۴؛ ترومپتر، واتسون، اولیری و ویتنگتون، ۲۰۰۸). به طور کلی، تعادل بین روابط والدین و فرزندان، اعتماد برای مقابله با هر گونه چالش و مشکلات زندگی از جمله چالش‌های تحصیلی و مطالباتی را که می‌تواند منبع استرس تحصیلی در فرزندان باشد، فراهم می‌کند (مولیادی و همکاران، ۲۰۱۷).

نوجوانانی که خانواده‌هایشان عملکرد نامطلوبی دارند، از مشکلات بهداشت روانی و عملکرد تحصیلی ضعیف‌تر رنج می‌برند (شک، ۱۹۹۸). از طرف دیگر، سازگاری روانی نوجوان و رضایت وی به طور قابل توجهی به سطح تعارض ادراک شده از خانواده مرتبط است (دیشیخا و بانوت، ۲۰۱۱). هر چه فرد از نوع روابط حاکم بر خانواده خود، روابط و سبک‌های رفتاری آنان احساس رضایت داشته باشد، از لحاظ عاطفی کمتر دچار مشکل بوده و سازگاری بیشتری خواهد داشت. هر چه میزان اعتماد و ارتباط بین والدین و فرزندان بیشتر باشد، سازگاری آنان نیز افزایش خواهد یافت (واحدی و مرادی، ۱۳۸۸).

رضایت نوجوان از خانواده و دریافت حمایت از جانب والدین باعث می‌شود نوجوان در زمینه آموزشی انگیزه و تلاش بیشتری از خود نشان دهد و به قوانین و مقررات مدرسه بیشتر پایبند باشد. همچنین به نظر می‌رسد نوجوانان نارضایتی و اعتراض خود را با ناسازگاری‌های تحصیلی نشان می‌دهند. به عبارت دیگر، ناسازگاری‌های تحصیلی می‌تواند به عنوان علامت خطری در نظر گرفته شود که گویای نارضایتی نوجوان از جو خانواده است. این امر می‌تواند در مشاوره و ارائه خدمات روان‌شناختی مدنظر قرار گیرد. چه بسا توجه به ابعاد کارکردی خانواده و مشارکت دادن خانواده خواهد توانست در کاهش ناسازگاری‌های تحصیلی و عاطفی مؤثر باشد. با توجه به اینکه این تحقیق بر روی نوجوانان دبیرستانی (اواخر دوره نوجوانی) که تا حد زیادی استقلال کسب کرده و از خانواده فاصله گرفته‌اند، انجام شده است لذا در تعمیم نتایج به سایر گروه‌ها باید ملاحظات مرتبط با ویژگی‌های این گروه سنی مدنظر قرار گیرد. همچنین از آنجا که دغدغه‌های تحصیلی - شغلی و مسائل مرتبط با ترس از آینده در نوجوانان می‌تواند در سازگاری آن‌ها تأثیر زیادی داشته باشد، پیشنهاد می‌شود در تحقیقات آتی علاوه بر ابعاد خانواده به مسائل و نگرانی‌های شخصی نوجوانان نیز توجه شود.

1- Taylor & Lopez

2- Parker & Benson

3- Trumpeter, Watson, O'Leary & Weathington

4- Shek

References

منابع

- احقر، قدسی (۱۳۹۰). بررسی نقش عوامل خانوادگی در میزان سازگاری عاطفی، اجتماعی و آموزشی دانش‌آموزان مقطع متوسطه کشور. **فصلنامه خانواده و پژوهش**، ۸(۱۳)، ۷-۳۰.
- امان الهی فرد، عباس؛ عطاری، یوسفعلی و خجسته مهر، رضا. (۱۳۸۸). بررسی رابطه عملکرد خانواده و جو روانی - اجتماعی کلاس با ناسازگاری در بین دانش‌آموزان سال اول دبیرستان شهر اهواز. **فصلنامه تازه‌ها و پژوهش‌های مشاوره**، ۸(۳۰)، ۶۱-۸۲.
- بشارتی‌پور، معصومه (۱۳۸۹). **رابطه انسجام و انعطاف‌پذیری خانواده با ابراز وجود در دانش‌آموزان سال اول دبیرستان شهر بندر امام خمینی (ره)**. پایان‌نامه کارشناسی ارشد روان‌شناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرودشت.
- پارسا، نکیسا؛ احمدپناه، محمد؛ پارسا، پریسا و قلعه‌ایها، علی (۱۳۹۳). بررسی ارتباط روابط عاطفی بین والدین و فرزندان با سازگاری تحصیلی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی همدان. **مجله علمی پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی ایلام**، ۲۲(۴)، ۸۳-۹۰.
- تجلی، فاطمه و اردلان، الهام (۱۳۸۹). رابطه ابعاد الگوهای ارتباطی خانواده با خودکارآمدی و سازگاری تحصیلی. **مجله روان‌شناسی**، ۱۴(۱)، ۶۲-۷۸.
- خدایاری فرد، محمد (۱۳۹۵). **مسائل نوجوانان و جوانان**. تهران: انتشارات انجمن اولیا و مربیان.
- درت‌التاج تهرانی، فرشته سادات؛ حسینیان، سیمین و فراهتی، مهرزاد (۱۳۹۳). تأثیر کیفیت رابطه ولی - فرزندی بر ارتباط آن با سازگاری، عزت نفس و پیشرفت تحصیلی در نوجوانان دختر. **فصلنامه روانشناسی مثبت**، ۱(۲)، ۱۳-۲۰.
- رحیمی‌نژاد، عباس و پاک‌نژاد، محسن (۱۳۹۳). رابطه عملکرد خانواده و نیازهای روان‌شناختی با سلامت روانی نوجوانان. **فصلنامه خانواده‌پژوهی**، ۱۰(۳۷)، ۹۹-۱۱۱.
- زارع، مریم و سامانی، سیامک (۱۳۸۷). بررسی نقش انعطاف‌پذیری و انسجام خانواده در هدف‌گرایی فرزندان. **فصلنامه خانواده‌پژوهی**، ۴(۱۳)، ۱۷-۳۶.
- سامانی، سیامک و رضویه، علی‌اصغر (۱۳۸۶). رابطه همبستگی خانوادگی و استقلال عاطفی با مشکلات عاطفی. **فصلنامه پژوهش در سلامت روان‌شناختی**، ۱(۱)، ۳۰-۳۷.
- محبی نورالدین‌وند، محمدحسین؛ مشتاقی، سعید و شهبازی، مسعود (۱۳۹۰). رابطه جو عاطفی خانواده با رشد مهارت‌های اجتماعی و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان پسر و دختر پایه‌های چهارم و پنجم ابتدائی شهرستان مسجد سلیمان. **فصلنامه پژوهش در برنامه ریزی درسی**، ۸(۳۰)، ۸۴-۹۳.
- میرزایی، لیلا (۱۳۹۰). **رابطه سبک‌های دلبستگی مادران و سازگاری عاطفی و اجتماعی دختران نوجوان دوره دبیرستان شهرستان ورامین**. پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته مشاوره مدرسه. دانشگاه علامه طباطبایی.

واحدی، شهرام و مرادی، سمانه (۱۳۸۸). رابطه سبک‌های دلبستگی پدر و مادر با سازگاری هیجانی، رفتاری و اجتماعی در دانشجویان غیربومی سال اول. *مجله اصول بهداشت روانی*، ۳(۱۱)، ۲۳۲-۲۳۳.

یوسیلانی، غلامعلی؛ حبیبی، مجتبی و سلیمانی، اسماعیل (۱۳۹۱). رابطه رفتار مطلوب انضباطی با عملکرد خانواده، منبع کنترل و عزت نفس دانش‌آموزان. *مجله روان‌شناسی مدرسه*، ۱(۲)، ۱۳۴-۱۱۴.

Ahghar, Gh. (2012). An investigation of the role of family factors in high school students' emotional, social, and educational adjustment. *Journal of Family and Research*, 8(13), 7-30 [In Persian].

Akhbarati, F., & Bashardoust, S. (2016). The prediction of psychological well-being according to family function and basic psychological needs of students. *Fundamentals of Mental Health*, 18 (Special Issue), 374-379.

Alam, M. (2017). Study of impact of family on the adjustment of adolescents. *International Journal of Indian Psychology*, 4(4), 191-200.

Amanelahi Fard, A., Attari, Y. A., & Khojasteh Mehr, R. (2009). Investigating the relationship of family functioning and class psychosocial climate with unsociability among first grade high school students in Ahvaz city. *Journal of Counseling Research & Developments*, 8(30), 61-82 [In Persian].

Bascoe, S. M., Davies P. T., Sturge-Apple, M. L., & Cummings E. M. (2009). Children's representation of family relationships, peer information processing, and school adjustment. *Developmental Psychology*, 45(6), 1740-1751.

Basharati, M. (2010). *Relationship of Cohesion and Flexibility with assertiveness among first grade high school students in Bandar-e Emam Khomeyni city*. Master's Thesis in psychology, Islamic Azad University, Marvdast Branch [In Persian].

Branje, S. J. T., Hale, W. W., Frijns, T., & Meeus, W. H. J. (2010). Longitudinal associations between perceived parent-child relationship quality and depressive symptoms in adolescence. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 38(6), 751-763.

Chen, E., Brody, G. H., & Miller, G. E. (2017) Childhood close family relationships and health. *American Psychologist*. 72(6), 555-566.

Chou, K. L. (2000). Emotional autonomy and depression among Chinese adolescent. *Journal of Genetic Psychology*. 2, 161-168.

Dasgupta, M., & Sain, R. R. (2015). The impact of family environment upon development of life skills and psychological hardiness among adolescent boys. *The International Journal of Indian Psychology*. 2(2), 110-120.

Deepshikha & Bhanot, S. (2011). Role of family environment on socio-emotional adjustment of adolescent girls in rural areas of eastern Uttar Pradesh. *Journal of Psychology*. 2(1), 53-56.

- Doratotaj Tehrani F. S., Hoseinian S., & Farahati M. (2014). The effect of parent-child relationship on psychological adjustment in adolescent girls. *Journal of Positive Psychology*, 1(2), 13-20 [In Persian].
- Equihua, D. (2010). *The relationship of mental health and family factors to parental involvement in their children's education among Latina mothers*. California State University, Long Beach.
- Herman, K. C. Ostrander, R., & Tucker, C. M. (2007). Do family environments and negative cognitions of adolescents with depressive symptoms vary by ethnic group? *Journal of Family Psychology*, 21(3), 325-330.
- Johnson, H. D., LaVoie, J. C., & Mahoney, M. (2001). Interparental conflict and family cohesion: Predictors of loneliness, social anxiety, and social avoidance in late adolescence. *Journal of Adolescence Research*, 16(3), 304-318.
- Kagan, J., Snidman, N., & Arcus, D. M. (1992). Initial reactions to unfamiliarity. *Current Directions in Psychosocial Science*, 1(6), 171-174.
- Kashahu, L. Karaj, S., & Karaj, T. (2017). Academic achievements of adolescents and family functioning. *Academic Journal of Interdisciplinary Studies*, 5(31), 157-170.
- Kashwell, C. S. (1995). Family functioning and self-esteem of middle school students: A matter of perspective. *Journal of Humanistic Counseling*, 34(2), 83-91.
- Khodayari Fard, M. "*Juvenile and adolescents' problems*". Tehran: Parents and Teachers Association Publication. [In Persian]
- Kouneski, E. (2001). Circumplex model and FACES: Review of literature. Available at: www.facesIV.com
- Kuperminc, G. P., Darnell, A. J., & Alvarez-Jimenez, A. (2008). Parent involvement in the academic adjustment of Latino middle and high school youth: Teacher expectations and school belonging as mediators. *Journal of Adolescence*, 31(4), 469-483.
- Lent, R. W., Taveira, M. C., Sheu, H. B., & Singley, D. (2009). Social cognitive predictors of academic adjustment and life satisfaction in Portuguese college students: A longitudinal analysis. *Journal of Vocational Behavior*, 74, 190-198.
- Lingren, H. G. (2003). Creating sustainable families. Cooperative Extension Institute of Agriculture and Natural Resources. University of Nebraska-Lincoln. Available on: www.ianr.unl.edu/pubs/family.
- Lucia, V. C., & Breslau, N. (2006). Family cohesion and children's behavior problems: A longitudinal investigation. *Psychiatry research*, 141(2), 141-149.
- Mohebi Noredinvand, M. H., Moshtaghi, S., & Shahbazi, M. (2011). Relationship between family emotional climate and development of social skills and achievement of elementary students. *Journal of Research in Curriculum Planning*, 8(30), 84-93. [In Persian]
- Mirzaei, L. (2011). Relationship of mothers' attachment styles with adolescent girls' emotional and social adjustment in Varamin city. Master's Thesis in school counseling, Allameh Tabata'i University [In Persian].

- Mulyadi, S. Rahardjo, W., & Basuki, H. (2016). The Role of Parent-Child Relationship, Self- Esteem, Academic Self-Efficacy to Academic Stress. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 217, 603-608.
- Nailing, X. (2010). Family factors and student outcomes. Rand Corporation, Ph.D. ERIC Document Reproduction Service, Retrieved. [http://www.eric.ed.gov/ERICPortal/record Detail? ac cno=EJ302109](http://www.eric.ed.gov/ERICPortal/record%20Detail?acno=EJ302109).
- Olson, D. H. (1999). Circumplex model of marital Family system. *Journal of Family Therapy*. 17, 295- 310.
- Olson, D. H. (2011). FACES IV and the Circumplex model: Validation study. *Journal of Marital and Family Therapy*, 37 (1), 64-80.
- Parker, J. S., & Benson, M. J. (2004). Parent-adolescent relations and adolescent functioning: Self-esteem, substance abuse, and delinquency. *Adolescence*, 39(155), 519-530.
- Parsa, N., Ahmad Panah, M., Parsa, P., & Ghaleiha, A. (2014). The relationship between parental attachment and students' academic adjustments among first year student in Hamadan University of Medicine and Health Sciences. *Journal of Ilam University of Medical Sciences*, 22(4), 83-90 [In Persian].
- Pallock, L. L., & Lamborn, S. D. (2006). Beyond parenting practices: Extended kinship support and the academic adjustment of African-American and European-American teens. *Journal of Adolescence*. 29(5), 813–828.
- Peleg-Popko, O., & Dar, R. (2001). Marital quality, family patterns, and children's fears and social anxiety. *Contemporary Family Therapy*, 23(4), 465-487.
- Rahiminezhad, A., & Paknezhad, M. (2014). The relationship between family functioning and psychological needs with adolescents' mental health. *Journal of Family Research*, 10(1), 99-111 [In Persian].
- Richmond, M. K., & Stocker, C. M. (2006). Associations between family cohesion and adolescent siblings' externalizing behavior. *Journal of family Psychology*, 20(4), 663-669.
- Samani, S., & Razavieh, A. (2007). The relationship between family cohesion and emotional autonomy with emotional problems. *Journal of Research in Psychological Health*, 1(1), 30-37. [In Persian]
- Sharma, S. (2015). A study to find the effect of family climate on emotional and social adjustment of school students. *International Journal of Applied Research*, 1(8), 221-224.
- Shek, D. T. L. (1998). A longitudinal study of Hong Kong adolescents' and parents' perceptions of family functioning and well-being. SREL. *The Journal of Genetic Psychology*, 159(4), 389-403.
- Smith, E. P., Prinz, R. J., Dumas, J. E., & Laughlin, J. (2001). Latent model of family process in African American families: Relationships to child competence, achievement, and problem behavior. *Journal of marriage and family*, 63(4), 967- 980.

- Tajalli, F., Ardalan, E. (2010). Relationship of family communication patterns with self-efficacy and academic adjustment. *Journal of Psychology*, 14(1), 62-78. [In Persian]
- Taylor, R. D., & Lopez, E. I. (2005). Family management practice, school achievement, and problem behavior in African American adolescents: Mediating processes. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 26(1), 39-49.
- Trumpeter, N. N., Watson, P. J., O'Leary, B. J., & Weathington, B. L. (2008). Self-functioning and perceived parenting: Relations of parental empathy and love inconsistency with narcissism, depression, and self-esteem. *The Journal of Genetic Psychology*, 169(1), 51-71.
- Vaghela, K. J. (2015). Adjustment among Adolescent Girl Students of Secondary School with Respect to their type of Family. *International Journal of Applied Research*, 1(8), 781-784.
- Vahedi, Sh., & Moradi, S. (2009). The relationship between parents' attachment styles and students' social, behavioral, and emotional adjustments in non-local freshmen university students. *Journal of fundamentals of mental health*, 11(3), 223-232 [In Persian].
- Victor, A. M., Bernat, D. H., Bernstein, G. A., & layne, A. E. (2007). Effects of parent and family characteristics on treatment outcome of anxious children. *Journal of Anxiety Disorders*, 21(6), 835- 848.
- Weissberg, R. P., & Greenberg, M. T. (1998). School and community competence enhancement and prevention programs. In: Damon, W., Sigel, I.E. & Renninger, K.A., (editors). *Handbook of child psychology*, (vol. 4.) Child psychology in practice. (5th ed). New York: John Wiley & Sons Press; pp, 877-954.
- Yoselyani, Gh., Habibi, M., & Soleymani S. (2012). The relationship between desired discipline behavior and family functioning, locus of control and self-esteem of students. *Journal of School Psychology*, 1(2), 114-134. [In Persian]
- Zareh, M., & Samani, S. (2008). The role of family flexibility and cohesion in child goal orientation. *Journal of Family Research*, 4(13), 17-36 [In Persian].